

Daniel Parschitz Andreas Rise

Tabula III : De Definitione Et Divisione Enunciationis

Rostochii: Richelius, 1662

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730578550>

Druck Freier Zugang

RU phil 1662

Daniel Parshitiin

Andreas Risc

25
I. N. J.
TABULA III.
DE
DEFINITIONE
ET DIVISIONE
ENUNCIATIONIS,

Quam,

Benignissimo JESU auxiliante,
Philosophâ Facultate consentiente,
publicô, candidè Philosophantium, sistunt
exami

PRÆSES

M. DANIEL PARSCHITIUS,
PANNONIUS,

Respondens

ANDREAS RISE, Stolpâ-Pomeranus,

ad 8. Novembris, Anni, quo

DeVs ConsoLabItVr Miseros!

In Auditorio Majori, horis antemeridianis.

☉ : ☉

ROSTOCHII

Typis Johannis Richelii, Senatûs Typogr. 1662.

Richelii
fac

BA
ra

TABELLE
DE
DEFINITIONE
ET DIVISIONE
EMENDATIONE
Bibliographia
M. DANIEL
ROSTOCK

TABELLA III. D
Benignissimò JESU auxilian
rales, M. DANIEL PA
D

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

I. Quid? ENUNCIATIO est Oratio, in qua prædicatum de subjecto, mediante copulâ est, affirmatur vel negatur.
 Dicitur aliàs Propositio, Enunciatum, Axioma.

II. Quæ partes? Materiales duæ: SUBJECTUM, quod, in Enunciatione Logicâ, copulam est præcedit: & PRÆDICATUM, quod eandem sequitur. Formalis una, COPULA dicta, quæ vinculum, copulans Prædicatum cum Subjecto.
 NOTA: 1. Extra Enunciationem Subjectum audit Nomen, Prædicatum Verbum Logicum: utrumq; in Enunciatione, Extrema, seu Termini. 2. Copula, vel est Explicita, quæ expressè ponitur, ut, Pietas est utilis: vel Implicita, quæ continetur in prædicato, ut, Pius timet DEUM, id est, est timens DEI.

(ABSOLUTA, Pura, quæ simpliciter, absq; modo, de subjecto enunciat prædicatû, ut, Pius timet Deum.
 PRIMARIA, quæ cum aliquo, quatuor horum modorum necesse, impossibile, contingens, possibile, de subjecto enunciat prædicatum, ut, Necesse est electum salvari. NOTA: (1) Enunciatio Modalis constat Dicto & Modo. Dictum est enunciatio pura v.g. in darò exemplo, Electus salvatur, est Dictum: tò necesse, est Modus. (2) Vulgò gemina: Composita, cum modus præ-vel-postponitur Dicto, seu Enunciationi pure, ut, Necesse est electum esse vocatû; Divisa, cum modus interponitur Dicto, ut, Electus necessariò est vocatus. (3) Necesse, quod aliter se habere non potest: Contingens, quod sic est, ut possit non esse: Possibile, quod sic non est, ut possit esse: Impossibile, quod nunquam potest esse. (4) Modus, tanq. pars prædicati, mutatus in Adverbium, in Syllog. Modalis rectificatione & responsione, apponendus est prædicato. Sed (5) De Modalibus haut quivis gustabit assellus.
 (EXCLUSIVA, in qua particula exclusiva, alia subjecta, vel prædicata, excludit. Est duplex: Exclusiva Subjecti, cum subjecta alia, ut, solus Deus est invocandus, i. e. N. ens, quod non est Deus, est invocandum; & Exclusiva Prædicati, cum prædicata alia, exclusiva excludit particula, ut, Persona Trinitatis sunt tantùm tres, id est, non alius, nisi ternarius, numerus is competit. Particulæ Exclusivæ sunt: solus, solum, duntaxat, tantùm, unus, unicus, pauci.
 EXCEPTIVA, in qua partic. exceptiva, aliquid à subjecto, vel prædic. excipit. Est duplex: Exceptiva Subjecti, ut, O. vos atus, præter damnatum, salvatur: & Prædicati, ut, Christus per omnia sæcula est nobis similis, exceptò peccatò. Partic. Exceptivæ sunt: Præter, nisi, extra, præterq; exceptò.
 LIMITATIVA, Restrictiva, qua constat particula restrictivâ, perquam prædicatû de subjecto, certò quodam respectu, enunciat. Est duplex: Reduplicativa, in qua particula restrictiva notat veram causam, vel conditionem sine qua non, prædicati, ut, Homo quatenus credit, salvatur: & Specificativa, in qua particula restrictiva certam notat partem, modum, rationem, secundum quam prædicatum convenit subjecto, ut, Homo, quæ animam, est immortalis. Particulæ Restrictivæ sunt: quatenus, quæ, in quantum, secundum, quoad.
 COMPARATIVA, in qua prædicatum, cum aliquâ comparatione ad aliud, subjecto convenit. Est duplex: Propria, in qua tertium comparationis utriq; subjecto inest, alteri tamen magis, alteri minus; & Improperia, vel secundum quid, in qua alterutri saltè, ut Philosophus est doctior trunco; vel absolute, in qua neutri, medium comparationis inest, ut, Ebrietas est melior adulterio. Particulæ comparativæ sunt: magis, minus, item comparativi omnes.

NOTA: 1. Enunciationes Secundariò Modales, vocantur à Logicis Exponibiles, ideò, quòd, propter obscuritatè, ex certis particulis ortam, indigeant expositione seu explicatione. 2. Exponuntur vulgò (a) Exclusiva per affirmativam & negativâ, ut, solus Deus est adorandus, Exponitur: Deus adorandus, & quicquid non est Deus, non est adorandum. (b) Exceptiva per quod non, ut, O. homo, præter incredulû, salvatur, i. e. O. homo, qui non est incredulus, salvatur: (g) Reduplicativa per quia, ut, Homo quatenus credit in Christum, salvatur, i. e. quia credit. Specificativa per qui, que, quod, ut, Homo quatenus habet pedes, ambulat, i. e. homo, qui habet pedes. (d) Comparativa propria, v.g. Aqua est frigidior aère b.m. Aqua est frigida, aër est frigidus, aqua tamen frigiditate superat aërem. Improperia secundum quid, v.g. Ignis est levior aqua b.m. Ignis est levius, aqua non est levius. 3. Negativa tùm Exclusiva, in qua prædicatum prorsus non convenit subjecto, cum Comparativa Improperia Absolute salis, per simplicem exponuntur negationem, ut, Non sola Maria est invocanda, hoc modo, Maria prorsus non est, invocanda.

HYPOTHETICA, Composita, que constat ex
 COPULATIVA, que constat particula copulativa, &, quo, ac, atq; & simili, ut, Non & plurib; enunciationi. Deo, & mundo serviendum.
 DISJUNCTIVA, que constat partialis disjunctivis, aut, vel, sive, ut, Aut Deo serviendum, quâ connexis: Est q; aut mundo. Regula: Disjunctio mediata nihil conficit.

II. QUALITATIS, AFFIRMATIVA, in qua prædicatum de subjecto affirmatur. Est vel Finita, que constat ex terminis finitis, ut, pius est humilis: vel Infinita, que constat subjecto, vel prædicato, vel utroq; term. infinito, ut, Non-pius est non-humilis.
 NEGATIVA, in qua prædicatû, de subjecto negatur, ut, Pius non est superbus. Fit cum preponitur (1) tò Non copule Enunciationis, ut, Homo ò est lapis. (2) signo quantitatis affirmativo, ut, Non O. homo est lapis. (3) toti enunciat. Composita, ut, Non si homo est lapis est animal. (4) signum negativum subjecto, ut, Nullus homo est lapis.

III. QVANTITATIS: INDEFINITA, que nec signum quantitatis, nec subjectum singulare habet, ut, Homo est rationalis.
 DEFINITA, que UNIVERSALIS, que habet subjectum cum signo universali, ut, O. credens salvatur. Signa Universalis. signû quantit. subj. præsi
 PARTICULARIS, que habet subjectum cum signo particulari. Signa particularia sunt: Quisdam, aliquis, non omnis.
 SINGULARIS, que habet subjectum singulare, ut, Petrus credit.

Memoriale: Qvæ? CA: vel HYP. Qvalis? NE: vel AFFIRM Qvanta? PAR. UN. SING.
 JesV Meo DeCVs & gLoria.

Circa ENUNCIATIONEM tria notanda:

III. Quotuplex? Ratione

I. ESSENTIÆ seu SUBSTANTIÆ est

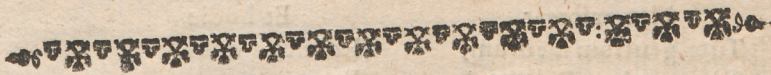
CATEGORICA, Simplex, quæ constat ex duobus terminis, particula est, conjunctis. Effig:

MODALIS, quæ cum modo prædicatum de subjecto enunciat. Est vel

SECUNDARIA, seu, Exponibilis est vel

Ad
DN. RESPONDENTEM RISIUM,
Amicum.

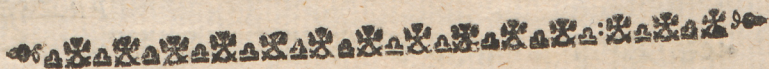
Ætatem Canonis me Præside defendisti
Nunc ^{doctus} ^{quis} ^{omnibus} ^{amas}: siebenè jura colis.
Artibus & Linguis sic pergas rite studere,
Artes & Linguæ jura benigna juvant.
Christianus Woldenbergius, Cremp. Holsf.
Phil. J. U. D. Decret. P. P. Ducalis, Consist. Ass.
& Facult. Jurid. p. i. Decanus.

A Neca quæ docto studio tibi condita servas,
RISI, nunc Cathedrâ publicâ teste facis.
Gratulor, exoptans tantorum digna laborum
Præmia demerito secula futura ferant.

Quod Eximio Dn. Respondenti
ex animo vovet

Christianus Klein / D.

Ad Literatissimum
DN. RESPONDENTEM,
Amicum Optimum.

M ultos Anacreontes	Superat meas abundè
Quid scriptitare prodest?	Vires, labor subindè.
Fateor: pium	Quid nunc ego
Studium tuum,	Faciam? nego
MI RISE, castè Juris	Me scriptitare metrum,
Amator utriusque,	Pede claudicante, versum?
Nec non tua	Sic mentior.
Scientia,	Quid? Mentior?

Poeta

Poëta laureatus,
(Scis) non ego creatus.

Ergò parum
Curo metrum

An claudicante cursu,
Aut cespitante saltu,
Eat, meet,
Nec recreet.

Tales sibi lepores,
Doctus Poëta mores,
Servet, creet,
Nec excreet

Tùm gentium Deorum,
Cùm turpium Dearum,
Et numina,
Et nomina:

Quæ nullus ore sanctus *Ex. 23. 13.*
Si si esse vult beatus, *Pf. 16. 4.*
Pronunciet,
Haut invocet.

Fors cespitante metrò,
Balbutiente plestrò
Tempus moror?
Nihil moror.

Versus proinde, claudò
Metrò perinde, claudio.
Supplex DEUM
Rogo meum,

Sit is Tibi juvamen,
Solamen & levamen
Omni die,
Et hodie

Enunciationes,
Exercitationes,
Istas pias,
Minusculas
Benedictione multâ,
Maledictione nullâ,
Ditet, beet,
Et recreet.

αὐτοεδρασῑ sc̄r.

PRÆSES.

Non Tibi, MI RISI, nunc doctum scribere carmen
Possum; sed supplex fundere vota volo.
Ex alto vestrum certamen JOVA gubernet!
Credito certanti clara corona datur.

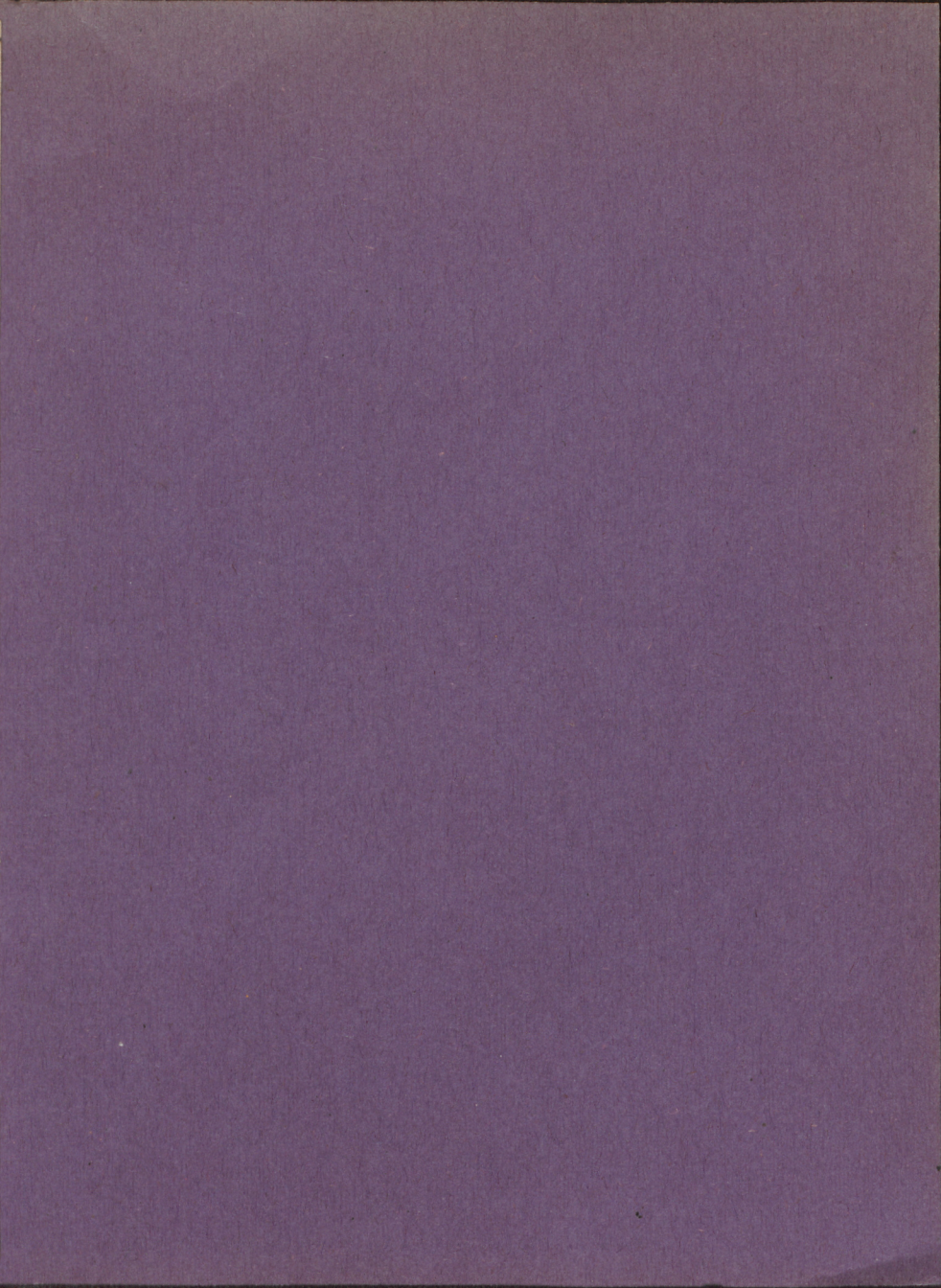
Jacobus Berthman / Tribseâ Pom.

Quis non hunc laudet, qui JURA enunciat apè,
Et τοῦ κῶς̄ profert, quæ meditatus erat?
Ergò laudandus meruò es Doctissime RISI,

Qui Logicis THEMIDOS dogmata junctâ cupis.

Petrus Sischer / Holsat.

* * *

Universitäts
Bibliothek
Rostock

http://purl.uni-rostock.de/rostdok/ppn730578550/phys_0011

Ad
DN. RESPONDENTEM
Amicum.

Ætatem Canonis me Præsidente
Nunc *ἄριστον* amas: sic bene
Artibus & Linguis sic pergas
Artes & Linguæ jura benigne
Christianus Woldenberg
Phil. J. U. D. Decret. P. P. T.
& Facult. Juris

Aneca qua docto studio tibi condita servata
RISI, nunc Cathedrâ publica restituta
Gratulor, exoptans tantorum digna laborum
Præmia demerito secula futura ferant.
Quod Eximio Dn. *Christophoro*

Ad Literatissimum
DN. RESPONDENTEM
Amicum Optimum.

Multos Anacreontes
Quid scriptitare prodest? Vires, laborem
Fateor: pium Vires, labor
Studium tuum, Quid
MI RISE, castæ Juris Faci
Amator utriusque, Me scripturam
Nec non tua Pedem clausuram
Scientia, Sic
Quid

Hols.
Ass.

m/D.

m?

Poeta

